WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)
z dnia 24 czerwca 2004 r. *

W sprawie C-278/02

mającej za przedmiot skierowany do Trybunału, na podstawie art. 234 WE, przez Berufungssenat I der Region Linz bei der Finanzlandesdirektion für Oberösterreich (Austria) wniosek o wydanie, w postępowaniu wszczętym przez

Herbert Handlbauer GmbH,

orzeczenia w trybie prejudycjalnym w przedmiocie wykładni art. 3 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312, str. 1),

* Język postępowania: niemiecki.

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: C. W. A. Timmermans, prezes izby, J.-P. Puissochet, J. N. Cunha Rodrigues, R. Schintgen (sprawozdawca) i N. Colneric, sędziowie,

rzecznik generalny: A. Tizzano,
sekretarz: M. Múgica Arzamendi, główny administrator,

rozważywszy uwagi na piśmie przedstawione:

— w imieniu Herbert Handlbauer GmbH przez L. Haringsa, Rechtsanwalt,

— w imieniu rządu austriackiego przez H. Dossiego, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez G. Brauna oraz M. Niejahra, działających w charakterze pełnomocników,

uwzględniając sprawozdanie na rozprawę,

po wysłuchaniu uwag Herbert Handlbauer GmbH reprezentowanej przez L. Haringsa, rządu austriackiego reprezentowanego przez H. Bauera oraz

H. Schauera, działających w charakterze pełnomocników, rządu Zjednoczonego Królestwa reprezentowanego przez K. Manjiego, działającego w charakterze pełnomocnika, i przez T. Eicke'a, barrister, oraz Komisji reprezentowanej przez M. Niejahra na rozprawie w dniu 4 listopada 2003 r.,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 15 stycznia 2004 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Postanowieniem z dnia 11 lipca 2002 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 29 lipca 2002 r. Berufungssenat I der Region Linz bei der Finanzlandesdirektion für Oberösterreich przedstawił, na podstawie art. 234 WE, dwa pytania prejudycjalne w przedmiocie wykładni art. 3 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312, str. 1).

2 Pytania te zostały podniesione w ramach sporu między Herbert Handlbauer GmbH (zwaną dalej „Handlbauer") a Zollamt Salzburg/Erstattungen (urząd celny Salzburg/zwroty, zwanym dalej „Zollamt") w przedmiocie obowiązku zwrotu kwoty refundacji wywozowej dotyczącej partii mięsa wołowego, wypłaconej w formie zaliczki w 1996 r.

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

Ochrona interesów finansowych Wspólnot Europejskich

3 Artykuł 1 rozporządzenia nr 2988/95 stanowi:

„1. W celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich niniejszym przyjmuje się ogólne zasady dotyczące jednolitych kontroli oraz środków administracyjnych i kar dotyczących nieprawidłowości w odniesieniu do prawa wspólnotowego.

2. Nieprawidłowość oznacza jakiekolwiek naruszenie przepisów prawa wspólnotowego wynikające z działania lub zaniedbania ze strony podmiotu gospodarczego, które spowodowało lub mogło spowodować szkodę w ogólnym budżecie Wspólnot lub w budżetach, które są zarządzane przez Wspólnoty, albo poprzez zmniejszenie lub utratę przychodów, które pochodzą ze środków własnych pobieranych bezpośrednio w imieniu Wspólnot, albo też w związku z nieuzasadnionym wydatkiem".

4 Artykuł 3 wskazanego rozporządzenia ma następujące brzmienie:

„1. Okres [termin] przedawnienia [do wszczęcia postępowania] wynosi cztery lata od czasu dopuszczenia się nieprawidłowości określonej w art. 1 ust. 1. Zasady [uregulowania] sektorowe mogą jednak wprowadzić okres [termin] krótszy, który nie może wynosić mniej niż trzy lata.

W przypadku nieprawidłowości ciągłych lub powtarzających się okres [termin] przedawnienia biegnie od dnia, w którym nieprawidłowość ustała. W przypadku programów wieloletnich okres [termin] przedawnienia w każdym przypadku biegnie do momentu ostatecznego zakończenia programu.

Przerwanie [...] przedawnienia jest spowodowane przez każdy akt właściwego organu władzy, o którym zawiadamia się daną osobę, a który odnosi się do śledztwa lub postępowania w sprawie nieprawidłowości. Po każdym przerwaniu okres [termin] przedawnienia biegnie na nowo.

Upływ terminu przedawnienia następuje najpóźniej w dniu, w którym mija okres odpowiadający podwójnemu terminowi [...] przedawnienia, jeśli do tego czasu właściwy organ władzy nie wymierzył kary, nie dotyczy to przypadków, w których postępowanie administracyjne zostało zawieszone, zgodnie z art. 6 ust. 1.

2. Okres [termin] wykonania decyzji nakładającej karę administracyjną wynosi trzy lata. Okres [termin] ten biegnie od dnia uprawomocnienia się decyzji.

Przypadki przerwania i zawieszenia [...] przedawnienia zostaną uregulowane we właściwych przepisach prawa krajowego.

3. Państwa Członkowskie zachowują możliwość stosowania dłuższego okresu [terminu] niż okres [termin] przewidziany odpowiednio w ust. 1 i 2".

5 Artykuł 4 rozporządzenia nr 2988/95 przewiduje w zakresie zwrotu bezprawnie uzyskanych korzyści, co następuje:

„1. Każda nieprawidłowość będzie pociągała za sobą z reguły cofnięcie bezprawnie uzyskanej korzyści:

— poprzez zobowiązanie do zapłaty lub zwrotu kwot pieniężnych należnych lub bezprawnie uzyskanych,

— poprzez całkowitą lub częściową utratę zabezpieczenia złożonego dla wniosku o przyznanie korzyści lub w momencie otrzymania zaliczki.

2. Stosowanie środków wymienionych w ust. 1 ogranicza się do wycofania uzyskanej korzyści łącznie — jeśli to zostało przewidziane — z odsetkami, które mogą być ustalane w oparciu o stawkę ryczałtową.

3. Działania, skierowane na pozyskanie korzyści w sposób sprzeczny z odpowiednimi celami prawa wspólnotowego mającymi zastosowanie w danym przypadku poprzez sztuczne stworzenie warunków w celu uzyskania tej korzyści, prowadzą do nieprzyznania lub wycofania korzyści.

4. Środków przewidzianych w niniejszym artykule nie uznaje się za kary".

6 Artykuł 5 tego rozporządzenia ustanawia kary administracyjne, które mogą być stosowane w przypadku nieprawidłowości zamierzonych lub spowodowanych nieumyślnie, w szczególności zapłatę kary pieniężnej lub całkowite albo częściowe odebranie korzyści.

7 Wreszcie art. 8 rozporządzenia nr 2988/95 ustanawia dla Państw Członkowskich obowiązek polegający na podejmowaniu niezbędnych środków dla zapewnienia prawidłowości transakcji związanych z interesami finansowymi Wspólnot, przy czym charakter i częstotliwość kontroli i inspekcji miejscowych, jak również procedury ich realizacji są ustalone, o ile to konieczne, w uregulowaniach sektorowych, w sposób, który zapewni jednolite i skuteczne zastosowanie właściwych środków.

System refundacji wywozowych w zakresie produktów rolnych

8 Artykuł 11 ust. 1 rozporządzenia Komisji (EWG) nr 3665/87 z dnia 27 listopada 1987 r. ustanawiającego wspólne szczegółowe zasady stosowania systemu refundacji wywozowych dla produktów rolnych (Dz.U. L 351, str. 1), zmieniony rozporządzeniem Komisji (WE) nr 2945/94 z dnia 2 grudnia 1994 r. (Dz.U. L 310, str. 57), stanowi, że:

„1. W przypadku stwierdzenia, że w celu przyznania refundacji wywozowej eksporter złożył wniosek o refundację wyższą od refundacji stosowanej, refundacja należna w przypadku danego wywozu jest refundacją stosowaną do produktów faktycznie wywiezionych, zmniejszoną o kwotę odpowiadającą:

a) połowie różnicy między refundacją wnioskowaną a refundacją stosowaną do wywozu faktycznie dokonanego;

b) [...]" [tłumaczenie nieoficjalne].

9 Zgodnie z art. 11 ust. 3:

„Bez uszczerbku dla obowiązku uiszczenia kwoty ujemnej wskazanej w ust. 1 akapit czwarty — w przypadku bezprawnej wypłaty refundacji — beneficjent zwraca kwoty nienależnie otrzymane, wraz z karą stosowaną zgodnie z ust. 1 akapit pierwszy i odsetkami obliczonymi za okres, który upłynął między wypłatą refundacji a jej zwrotem. [...]" [tłumaczenie nieoficjalne].

10 Ponadto rozporządzenie Rady (EWG) nr 4045/89 z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie kontroli przez Państwa Członkowskie transakcji stanowiących część systemu finansowania przez Sekcję Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej i uchylające dyrektywę 77/435/EWG (Dz.U. L 388, str. 18) ustanawia w art. 2 dla Państw Członkowskich obowiązek przeprowadzania corocznych kontroli określonej liczby przedsiębiorstw, które dokonują transakcji w ramach tego systemu finansowania. Liczba ta jest ustalana w zależności, w szczególności, od znaczenia przedsiębiorstw i innych czynników zwiększających ryzyko nieprawidłowości.

Wspólnotowy Kodeks Celny

11 Artykuł 221 ust. 1 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Celny (Dz.U. L 302, str. 1, zwanego dalej „WKC") stanowi, że:

„Niezwłocznie po dokonaniu zaksięgowania dłużnik zostaje powiadomiony o kwocie należności zgodnie z odpowiednią procedurą".

12 Artykuł 221 ust. 3 stanowi:

„Powiadomienie dłużnika nie może nastąpić po upływie trzech lat, licząc od dnia powstania długu celnego. Jednakże gdy przyczyną tego, że organy celne nie mogły określić dokładnej kwoty opłat prawnie należnych, był czyn podlegający postępowaniu sądowemu w sprawach karnych, dłużnika można powiadomić po upływie wspomnianego trzyletniego terminu, o ile przewidują to obowiązujące przepisy".

Uregulowania krajowe

13 Ausfuhrerstattungsgesetz (ustawa o refundacjach wywozowych, BGBl. 1994/660, zwana dalej „AEG") ustanawia w § 5 obowiązek zwrotu bezprawnie uzyskanych refundacji. Przepis ten nie ustanawia wprawdzie bezpośrednio terminu przedawnienia dotyczącego takiego zwrotu, jednakże w § 1 ust. 5 odsyła w tym zakresie do obowiązujących przepisów celnych.

14 Przepis § 74 ust. 2 Zollrechts-Durchführungsgesetz (ustawy wykonawczej do prawa celnego, BGBl. I, 1998/13, zwanej dalej „ZollR-DG"), w brzmieniu obowiązującym w czasie właściwym dla oceny przedmiotowego stanu faktycznego stanowi, że:

„W przypadku należności celnych przywozowych i wywozowych termin przedawnienia wynosi trzy lata od chwili powstania długu celnego. W przypadku należności celnych przywozowych i wywozowych bezprawnie nieuiszczonych termin ten wynosi dziesięć lat, pod warunkiem że urząd celny nie mógł lub nie mógł

w sposób dokładny ustalić długu celnego w terminie trzech lat od jego powstania w związku z przestępstwem finansowym, którego ściganie może nastąpić jedynie przed sądem lub izbą odwoławczą. W przypadku innych świadczeń pieniężnych termin przedawnienia określany jest według ogólnych przepisów dotyczących należności publiczno-prawnych".

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

15 W dniu 3 września 1996 r. Handlbauer dokonała wywozu na Węgry partii 958 sztuk mrożonego mięsa wołowego o wadze całkowitej 19 912,36 kg. W dniu 24 września 1996 r. spółka ta uzyskała, w związku z przedmiotową transakcją, zaliczkę na poczet refundacji w wysokości 202 769 ATS. Zabezpieczenie wniesione w związku z zaliczką zostało zwolnione w dniu 12 grudnia 1996 r.

16 W dniu 20 grudnia 1999 r. Handlbauer została powiadomiona, że Hauptzollamt (Główny Urząd Ceł) Linz — dział kontroli zewnętrznej i przedsiębiorstw (Austria) przeprowadzi kontrolę transakcji wywozowych dokonanych w 1996 r. w ramach organizacji rynku mięsa wołowego i wieprzowego. Z postanowienia sądu odsyłającego wynika, że Handlbauer należała do przedsiębiorstw, w których miała zostać przeprowadzona kontrola zgodnie z rozporządzeniem nr 4045/89, ze względu na wystąpienie już w 1995 r. wielu nieprawidłowości w wywozach.

17 W trakcie kontroli przeprowadzonych w 2000 r. stwierdzono, że w licznych przypadkach nie można było wykazać wspólnotowego pochodzenia mięsa wywiezionego w 1996 r.

18 W efekcie decyzją z dnia 20 stycznia 2001 r. Zollamt zażądał od Handlbauer, na podstawie § 5 AEG w związku z art. 11 ust. 3 rozporządzenia nr 3665/87, zwrotu zaliczki wypłaconej na poczet refundacji i nałożył na nią karę w wysokości 101 384 ATS na podstawie art. 11 ust. 1 lit. a) tego rozporządzenia.

19 Po oddaleniu odwołania wniesionego od tej decyzji w postępowaniu administracyjnym Handlbauer wniosła skargę do sądu odsyłającego, powołując się na upływ trzyletniego terminu przedawnienia przewidzianego w art. 221 ust. 3 WKC i w § 74 ust. 2 ZollR-DG. Zdaniem skarżącej, sytuacji tej nie zmienia rozporządzenie nr 2988/95 stanowiące jedynie ogólną regulację dla Państw Członkowskich, która nie może wywoływać bezpośrednich, niekorzystnych skutków dla podmiotów gospodarczych ani stanowić podstawy prawnej sankcji.

20 Zdaniem Handlbauer, termin przedawnienia zaczął biec w dniu 24 września 1996 r., tj. w dniu przyznania refundacji wywozowej, a nawet w dniu 12 grudnia 1996 r., tj. w dniu zwolnienia zabezpieczenia. Natomiast decyzja dotycząca zwrotu refundacji wywozowej i związanej z nią sankcji została wydana w dniu 20 stycznia 2001 r.

21 W odpowiedzi Zollamt powołał się na art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95, znajdujący — jego zdaniem — bezpośrednie zastosowanie, który przewiduje czteroletni termin przedawnienia podlegający przerwaniu przez tego rodzaju kontrole jak te, które zostały przeprowadzone w przypadku Handlbauer.

22 W tych okolicznościach Berufungssenat I der Region Linz bei der Finanzlandesdirektion für Oberösterreich postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy w przypadku wystąpienia nieprawidłowości rozporządzenie nr 2988/95 znajduje bezpośrednie zastosowanie w Państwach Członkowskich, w szczególności w ramach organizacji rynku (refundacja wywozowa)?

Czy art. 3 ust. 1 ww. rozporządzenia, który ustanawia czteroletni termin przedawnienia w zakresie ścigania nieprawidłowości, może być bezpośrednio stosowany przez władze celne Państw Członkowskich?

2) Czy zawiadomienie organów przedsiębiorstwa o kontroli celnej stanowi akt odnoszący się do śledztwa lub postępowania w sprawie nieprawidłowości, który przerywa czteroletni termin przedawnienia przewidziany w art. 3 ust. 1 ww. rozporządzenia, jeżeli przeprowadzenie kontroli następuje na podstawie rozporządzenia (EWG) nr 4045/89, ze względu na powszechnie znane ryzyko zaistnienia lub częstotliwość działań naruszających interesy finansowe Wspólnoty przy wdrażaniu wspólnej polityki rolnej?".

23 W trakcie postępowania Trybunał został poinformowany, że na skutek wejścia w życie Abgaben-Rechtsmittel-Reformgesetz (ustawa o reformie środków odwoławczych w sprawach skarbowych, BGBl. I 2002/97), Unabhängiger Finanzsenat, Außenstelle Klagenfurt (Austria) stał się sądem właściwym w przedmiotowym postępowaniu krajowym.

W przedmiocie pytania pierwszego

24 W pierwszym pytaniu obejmującym dwie części, które należy rozważyć łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95 znajduje bezpośrednie zastosowanie w Państwach Członkowskich, również w zakresie refundacji wywozowych dla produktów rolnych, nawet wówczas, gdy krajowe przepisy celne przewidują krótszy termin przedawnienia.

25 W tym miejscu należy przypomnieć, że rozporządzenia mają z reguły, ze względu na swój charakter i ich funkcję w systemie źródeł prawa wspólnotowego, bezpośredni skutek w krajowych porządkach prawnych, bez konieczności przyjmowania środków wykonawczych przez władze krajowe (wyrok z dnia 17 maja 1972 r. w sprawie 93/71 Leonesio, Rec. str. 287, pkt 5).

26 Wprowadzenie w życie niektórych przepisów rozporządzenia może wprawdzie wymagać przyjęcia przez Państwo Członkowskie środków wykonawczych (wyrok z dnia 11 stycznia 2001 r. w sprawie C-403/98 Monte Arcosu, Rec. str. I-103, pkt 26).

27 Nie dzieje się tak jednakże w przypadku art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95, który — ustanawiając czteroletni termin przedawnienia ścigania od czasu dopuszczenia się nieprawidłowości — nie pozostawia Państwom Członkowskim żadnego zakresu uznania i nie wymaga przyjmowania przez nie środków wykonawczych.

28 Okoliczność, że uregulowania sektorowe mogą zgodnie z art. 3 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia nr 2988/95 wprowadzić krótsze terminy przedawnienia, które nie mogą jednakże wynosić mniej niż trzy lata, lub że Państwa Członkowskie mogą, zgodnie z art. 3 ust. 3 tego rozporządzenia, ustanawiać dłuższe terminy, nie jest w stanie podważyć możliwości bezpośredniego stosowania art. 1 ust. 1 wskazanego rozporządzenia, w przypadku gdy właśnie takie odstępstwa nie są przewidziane w prawie krajowym lub we wspólnotowych uregulowaniach sektorowych.

29 Tymczasem w chwili gdy miały miejsce okoliczności faktyczne sprawy, żaden ze wspólnotowych przepisów sektorowych w zakresie refundacji wywozowych dla produktów rolnych nie przewidywał krótszego terminu przedawnienia zwrotu bezprawnie uzyskanych kwot. Ponadto, jak wynika z akt sprawy, żaden przepis austriacki nie przewidywał w tym czasie dłuższego niż czteroletni terminu przedawnienia.

30 Handlbauer i Komisja stoją zaś na stanowisku, że art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95 nie dotyczy zwrotu bezprawnie uzyskanych korzyści finansowych. Zdaniem Handlbauer, przepis ten dotyczy wyłącznie sankcji karnych nakładanych w przypadku nieprawidłowości, podczas gdy Komisja uważa, że znajduje on zastosowanie jedynie w zakresie kar administracyjnych przewidzianych w art. 5 rozporządzenia nr 2988/95.

31 Należy w tym zakresie przypomnieć, że art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95 wprowadza „ogólne zasady dotyczące jednolitych kontroli oraz środków administracyjnych i kar dotyczących nieprawidłowości w odniesieniu do prawa wspólnotowego" aby, jak wynika z trzeciego motywu przedmiotowego rozporządzenia, „we wszystkich dziedzinach [...] przeciwstawiać się działaniom przynoszącym szkodę interesom finansowym Wspólnot".

32 Artykuł 3 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95 ustanawia w zakresie ścigania termin przedawnienia, który biegnie od chwili dopuszczenia się nieprawidłowości, która — zgodnie z art. 1 ust. 2 tegoż rozporządzenia — oznacza „jakiekolwiek naruszenie przepisów prawa wspólnotowego wynikające z działania lub zaniedbania ze strony podmiotu gospodarczego, które spowodowało lub mogło spowodować szkodę w ogólnym budżecie Wspólnot [...]".

33 Jak wskazał rząd austriacki i rząd Zjednoczonego Królestwa, definicja ta obejmuje zarówno nieprawidłowości zamierzone lub spowodowane nieumyślnie, mogące — zgodnie z art. 5 rozporządzenia nr 2988/95 — prowadzić do nałożenia kar administracyjnych, jak również nieprawidłowości pociągające za sobą jedynie cofnięcie bezprawnie uzyskanej korzyści zgodnie z art. 4 tego rozporządzenia.

34 Wobec powyższego, art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95 znajduje zastosowanie zarówno w przypadku nieprawidłowości wskazanych w art. 5, jak również w przypadku nieprawidłowości wskazanych w art. 4 przedmiotowego rozporządzenia, jeżeli przynoszą szkodę interesom finansowym Wspólnot.

35 Mając na uwadze powyższe, na pierwsze pytanie prejudycjalne należy odpowiedzieć, że art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95 znajduje bezpośrednie zastosowanie w Państwach Członkowskich, również w zakresie refundacji wywozowych dotyczących produktów rolnych, jeżeli brak jest wspólnotowych uregulowań sektorowych przewidujących krótszy termin, który nie może jednakże wynosić mniej niż trzy lata, lub przepisów krajowych ustanawiających dłuższy termin przedawnienia.

W przedmiocie pytania drugiego

36 W drugim pytaniu sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 3 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia nr 2988/95 należy interpretować w ten sposób, że zawiadomienie zainteresowanego przedsiębiorstwa o kontroli celnej stanowi akt

dotyczący śledztwa lub postępowania w sprawie nieprawidłowości, który przerywa bieg terminu przedawnienia wskazanego w art. 3 ust. 1 akapit pierwszy tego rozporządzenia.

37 Zdaniem Handlbauer zasady pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań wymagają, aby jedynie te akty dotyczące śledztwa lub postępowania, które zostały podjęte na podstawie konkretnego podejrzenia wystąpienia nieprawidłowości, mogły przerwać bieg terminu przedawnienia zgodnie z art. 3 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia nr 2988/95. Jednakże kontrole w rozumieniu art. 8 rozporządzenia nr 2988/95, obejmujące również kontrole przeprowadzane w przedsiębiorstwach zgodnie z rozporządzeniem nr 4045/98, nie mają — zdaniem Handlbauer — takiego skutku. Mogłyby one co najwyżej prowadzić do podjęcia aktów dotyczących śledztwa lub postępowania przerywających przedawnienie.

38 Zdaniem rządu austriackiego w przedmiotowej sprawie przedawnienie zostało przerwane zgodnie z art. 3 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia nr 2988/95 przez kontrole przeprowadzone w Handlbauer.

39 Komisja stoi na stanowisku, że zawiadomienie o przeprowadzeniu kontroli na podstawie rozporządzenia nr 4045/89, mającej na celu wykrycie ewentualnych konkretnych nieprawidłowości, stanowi już samo w sobie akt przerywający przedawnienie. Artykuł 3 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia nr 2988/95 nie wymaga, aby akt dotyczący śledztwa odnosił się do konkretnej nieprawidłowości, gdyż wystąpienie takiej nieprawidłowości może zostać stwierdzone dopiero po zakończeniu kontroli.

40 W tym zakresie należy podkreślić, że terminy przedawnienia mają ogólnie na celu zapewnienie pewności prawa (zob. wyrok z dnia 15 lipca 1970 r. w sprawie 41/69

ACF Chemiefarma przeciwko Komisji, Rec. str. 661, pkt 19). Cel ten nie zostałby w pełni osiągnięty — jak to również stwierdził rzecznik generalny w pkt 82 i nast. swojej opinii — gdyby bieg terminu przedawnienia przewidzianego w art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95 mógł być przerwany przez każdą ogólną czynność kontrolną organów administracji krajowej, niemającą związku z podejrzeniami o nieprawidłowościach w odniesieniu do transakcji określonych w wystarczająco dokładny sposób.

41 Z akt niniejszej sprawy wynika, że zawiadomienie Handlbauer o przeprowadzeniu kontroli zgodnie z rozporządzeniem nr 4045/89 dotyczyło bez różnicy wszystkich wywozów dokonanych w 1996 r. w ramach wspólnej organizacji rynku mięsa wołowego i mięsa wieprzowego. Takie zawiadomienie, które nie zawierało żadnej informacji o podejrzeniu wystąpienia nieprawidłowości określonych w wystarczająco dokładny sposób, nie mogło — jako takie — przerwać biegu terminu przedawnienia zwrotu refundacji przyznanej w dniu 24 września 1996 r.

42 Do sądu odsyłającego należy ustalenie, czy dalsze czynności podjęte przez władze krajowe w ramach lub po zakończeniu kontroli, o której zawiadomiono zainteresowaną w dniu 20 grudnia 1999 r., dotyczyły jednej lub większej liczby konkretnych nieprawidłowości związanych z wywozem, dla którego przyznano przedmiotową refundację, i mogły w konsekwencji przerwać bieg terminu przedawnienia zwrotu wskazanej refundacji.

43 Mając na uwadze powyższe rozważania, na drugie pytanie prejudycjalne trzeba odpowiedzieć, że art. 3 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia nr 2988/95 należy interpretować w ten sposób, iż zawiadomienie zainteresowanego przedsiębiorstwa o przeprowadzeniu kontroli celnej stanowi akt dotyczący śledztwa lub postępowania w sprawie nieprawidłowości, który przerywa bieg terminu przedawnienia wskazanego w art. 3 ust. 1 akapit pierwszy tego rozporządzenia jedynie wówczas, gdy transakcje, których dotyczy podejrzenie wystąpienia nieprawidłowości, są w tym akcie określone w wystarczająco dokładny sposób.

W przedmiocie kosztów

44 Koszty poniesione przez rząd austriacki i rząd Zjednoczonego Królestwa oraz przez Komisję, które przedłożyły uwagi Trybunałowi, nie podlegają zwrotowi. Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach.

Z powyższych względów

TRYBUNAŁ (druga izba),

w odpowiedzi na pytania przedłożone mu postanowieniem z dnia 11 lipca 2002 r. przez Berufungssenat I der Region Linz bei der Finanzlandesdirektion für Oberösterreich orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 3 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich znajduje bezpośrednie zastosowanie w Państwach Członkowskich, również w zakresie refundacji wywozowych dotyczących produktów rolnych, jeżeli brak jest wspólnotowych uregulowań sektorowych przewidujących krótszy termin, który nie może jednakże wynosić mniej niż trzy lata, lub przepisów krajowych, ustanawiających dłuższy termin przedawnienia.**

2) **Artykuł 3 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia nr 2988/95 należy interpretować w ten sposób, że zawiadomienie zainteresowanego przedsiębiorstwa o przeprowadzeniu kontroli celnej stanowi akt dotyczący śledztwa lub postępowania w sprawie nieprawidłowości, który przerywa bieg terminu przedawnienia wskazanego w art. 3 ust. 1 akapit pierwszy tego rozporządzenia jedynie wówczas, gdy transakcje, których dotyczy podejrzenie wystąpienia nieprawidłowości, są w tym akcie określone w wystarczająco dokładny sposób.**

Timmermans Cunha Rodrigues Puissochet

Schintgen Colneric

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 24 czerwca 2004 r.

Sekretarz

R. Grass

Prezes drugiej izby

C. W. A. Timmermans